

тримка для їх реалізації. А це ще раз підтверджує важливість взаємозв'язку та взаємопоєднання зусиль як викладачів так і студентів, тобто реалізації особистісно-орієнтованого навчання.

Література

1. Бондарчук Н.В. Інноваційні технології в освіті / Н.В. Бондарчук., О.І. Булейко // Педагогічний альманах. — 2001. — №3.
2. Нові технології навчання: Наук.-метод.збірник / В.О. Зайчук, О.Я. Савченко, О.І. Ляшенко, А.М. Федяєва та ін. — К.: НМЦВО, 2001. — Вип. 31. — 222 с.
3. Павлова Н.С. Особистісно орієнтований підхід як основа формування професійних компетентностей у майбутніх вчителів / Н.С. Павлова, І.С. Войтович // Міжвузівський збірник «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво». — 2011. — № 4. — с. 137.
4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и систем повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; Под ред. Е.С. Полат. — М.: Издательский центр «Академия», 2001. — 272 с.

Пляшко О. І.

(обліково-економічний ф-т, III курс)

РОЗРАХУНКИ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Дебіторська заборгованість є одним з негативних явищ в економіці будь-якої країни. Найбільшу частку дебіторської заборгованості сьогодні становить поточна дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги).

Питання обліку розрахунків з покупцями і замовниками у своїх роботах розглядали провідні вітчизняні науковці, зокрема Бутинець Ф.Ф., Сопко В.В., Кадуріна Л.О., Нашкерська Г.В., Скорба О.А., Власюк Г.В. тощо.

Сучасні жорсткі конкурентні умови господарювання вимагають від підприємства вирішення цілого ряду облікових проблем. Зокрема, основними з них є порядок визнання та оцінки дебіторської заборгованості, документального оформлення та методики відображення розрахунків з покупцями та замовниками в системі

рахунків бухгалтерського обліку, основні аспекти створення резерву сумнівних боргів та відображення поточної дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) у фінансовій звітності. Саме наявність певних проблемних питань щодо здійснення розрахунків з покупцями та замовниками зумовили актуальність даної теми.

Постановка проблеми. Господарська практика промислових підприємств свідчить, що саме на розрахунки з покупцями за відвантаженою продукцією припадає більше ніж 80 % загального обсягу дебіторської заборгованості, що робить її одним з основних об'єктів фінансового управління підприємством. Зважаючи на те, що вітчизняні підприємства різних організаційно-правових форм стикаються з багатьма проблемами, пов'язаними з документальним оформленням та обліком цього виду заборгованості, який є одним із основних показників фінансового стану підприємства, потрібно звертати велику увагу на їх вирішення.

Практичні результати. В українському законодавстві питання обліку дебіторської заборгованості регулює П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», в міжнародній практиці використовується МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

Аналіз національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, дає можливість зробити висновок, що вони визнають дебіторську заборгованість як фінансовий актив, при цьому відрізняються умови визнання цього активу. П(С)БО 10, на відміну від П(С)БО 13, не визнає дебіторську заборгованість як фінансовий інструмент. Через це складається враження, що вони стосуються різних активів. Для уникнення суперечностей слід удосконалити подану у стандартах інформацію, зокрема, потрібно до П(С)БО 10 додати інформацію щодо визнання дебіторської заборгованості, не призначеної для перепродажу, фінансовим інструментом.

Слід також звернути увагу, що в П(С)БО 13 надається інформація стосовно оцінки фінансових активів загалом, тож оцінка дебіторської заборгованості як фінансового активу суперечить П(С)БО 10.

З метою уточнення та деталізації даних в п. 33 П(С)БО 13 пропонується додати абзац: «Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи і послуги оцінюється за вимогами П(С)БО 10» [3].

Доцільно в п. 7 П(С)БО 10 внести наступні зміни: «Поточна дебіторська заборгованість (дати) за продукцію, товари, роботи

і послуги (замість слів «яка є фінансовим активом») (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу) включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів» [3].

Міжнародні стандарти містять відмінну від національних стандартів інформацію стосовно визнання та оцінки дебіторської заборгованості, особливо на дату балансу, що пояснюється відсутністю в міжнародній практиці механізму формування резерву сумнівних боргів. У зв'язку з розвитком інтеграційних та глобалізаційних процесів в світі в подальшому необхідним є коригування національних стандартів до міжнародних, адже Україна є невіддільною частиною світогосподарського простору.

Актуальною на даний час залишається проблема відсутності документа, який було б доцільно використовувати при здійсненні заліку заборгованості з покупцями та замовниками при здійсненні реалізації за умов попередньої оплати.

З метою удосконалення документального оформлення проведення взаєморозрахунків з покупцями та замовниками здійснено впровадження нової форми документа — «Розрахунок взаємозаліку розрахунків з покупцями та замовниками». Документ складається в бухгалтерії.

Запропонований розрахунок має форму таблиці, в якій зазначається інформація за дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та кредитом 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Це є досить зручною структурою документа, адже існує можливість відразу прослідкувати необхідні дані про відвантаження та отриману попередню оплату, таким чином на основі співставлення сум за дебетом рахунку 36 і кредитом рахунку 681 виводити суми зарахування та залишки після зарахування. Документ може складатися як на кінець періоду, наприклад місяця, так і на дату закінчення розрахунків.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками здійснюється на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», у складі якого виділяють чотири субрахунки. Та слід звернути увагу на те, що деякі науковці дотримуються думки, що структура цього рахунку є не зовсім досконалою. Тому з метою удосконалення обліку пропонується до сучасного рахунку 36 ввести додатковий субрахунок 365 «Розрахунки за відстроченими платежами», на якому слід обліковувати розрахунки за тією дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги, за якою було відстрочено виконання зобов'язань за договорами [1].

Безпосередньо пов'язаним із поточною дебіторською заборгованістю за продукцію (товари, роботи, послуги) є резерв сумнівних боргів, сума якого вираховується із первісної вартості заборгованості при оцінці її на дату балансу. Існує невизначеність щодо того, які активи потрібно враховувати для визначення його суми. Аналіз проблемних статей та нормативної бази дав можливість визначити необхідність нарахування резерву сумнівних боргів лише для дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками.

Потрібно зазначити, що, внаслідок впровадження нових форм фінансової звітності, відбулися зміни щодо відображення інформації про дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги в них, що призводить до виникнення певних проблем.

У Балансі у статті «Дебіторська заборгованість за продукцію товари, роботи, послуги» відсутня інформація стосовно резерву сумнівних боргів, адже сума вказується безпосередньо за вирахуванням його. Це не дає можливості отримувати досить точну інформацію стосовно оцінки дебіторської заборгованості, а саме чистої реалізаційної вартості.

Структура нового Звіту про фінансові результати також є не досить досконалою, адже в ньому подається лише інформація стосовно чистого доходу від реалізації, при цьому відсутні статті, в яких зазначаються суми валового доходу та податків і зборів. Це не дає можливості повно здійснювати аналіз фінансового стану підприємства.

Отже, можна дійти висновку, що доцільно в новому Балансі у статті «Дебіторська заборгованість за продукцію товари, роботи, послуги» зазначати суми первісної вартості, резерву сумнівних боргів та чистої реалізаційної вартості. У Звіті про фінансовий результат потрібно розкривати інформацію стосовно не лише чистого доходу від реалізації, а й валового доходу та суми податків і зборів.

Висновок. Для забезпечення здійснення ефективної господарської діяльності кожне підприємство повинне розробляти ефективну політику здійснення розрахунків із своїми дебіторами, що сприяло б вчасному надходженню грошових коштів та використанню їх у процесі виробництва з метою отримання економічних вигод.

Література

1. Власюк Г. В. Проблеми класифікації та оцінки дебіторської заборгованості/ Власюк Г. В. // Серія: Економіка та підприємництво. — 2011. — № 6.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

3. Нашкерська Г. В. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги / Г. В. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. — 2009. — № 11. — С. 31—37.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 р. № 237

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №13 «Фінансові інструменти»: затверджено Наказом Міністерства Фінансів України №559 від 30.11.01 р.

6. <http://minfin.com.ua>.

Поліщук В. С.

(юридичний факультет, I курс)

РЕЙДЕРСЬКІ АТАКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Рейдерство — це протиправне захоплення чужого майна, спрямоване проти волі власника на користь іншої особи, встановлення над майном повного контролю нового власника в юридичному та фізичному розумінні. Недружні поглинання по-українськи найчастіше зводяться до силових захоплень підприємств під прикриттям законних або псевдозаконних підстав [2].

Небезпека рейдерських атак проявляється у руйнуванні інвестиційної привабливості держави, підриві її економічної безпеки, негативному впливі на міжнародний імідж країни [4].

У середині 1990-х рр. почався перший етап приватизації. Це стало першочерговою причиною виникнення попиту на рейдерські послуги. Пізніше, в 2000-х рр. відбувався активний «глобальний» перерозподіл власності шляхом бандитських захоплень [2]. З'явилися спеціалізовані команди, які працювали з конкретними замовленнями. Також рейдери проводили свою діяльність із метою можливого перепродажу високорентабельних компаній платоспроможним клієнтам [1].

Найбільша кількість рейдерських атак була проведена у перекризові 2007—2008 рр. [3]. У цей період зафіксовано сотні протиправних захоплень підприємств, підставою для яких бу-